

Ученическото самоуправление – лесно и интересно

Таня
ЖЕЛЯЗКОВА-ТЕЯ*

Ученическото самоуправление е темата на Конкурса за иновативни идеи, чрез който се представят резултатите от проекта „Ученическото самоуправление – школа за граждански компетентности и информално учене“. Много може да се разкаже за тази инициатива и нейната предистория. Още от работата по Закона за предучилищното и училищното образование, с Апела за въвеждане на механизъм за ученическото самоуправление на всички нива в училището и включването в Наредба №13 от 2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование на „Рамкови изисквания за създаване и функциониране на ученическия съвет“.

По поръчка на МОН е създаден „Пътеводител. Ученическото самоуправление. Кой? Какво? Къде? Кога? Как? Защо?“. Негови автори са Таня Желязкова-Тейя и Мариана Банчева. В изданието са разглеждани ролята на съучастниците в ученическото самоуправление – ученици, учители, директор, родители, местни институции, общественици, медии, бизнес; структури на гражданското общество. Електронният му формат е достъпен от 2019 г. в сайта на МОН (<http://www.mon.bg/bg/27>).

Следващата стъпка е да се покаже на практика, че ученическото самоуправление не само е привлекателно за учениците като възможност за реализиране на идеите им, но и за носене на отговорност пред връстниците и училищната общност, като цяло. И още, че ученето чрез правене (информално учене), с което е свързано ученическото самоуправление, дава възможност от най-ранна възраст да се формират онези умения на личността, без които е трудна всяка бъдеща професионална реализация – работа в екип, мотивация, комуникация, управление на времето, делови преговори, решаване на конфликти, организация на дейнос-

ти, креативно мислене, социални роли.

В рамките на Проекта са създадени първите в страната модели на структурирано ученическо самоуправление от I до XII клас. Пионери са 148. ОУ „Проф. д-р Л. Милетич“ – директор Ани Деянова, 50. ОУ „Васил Левски“ – директор Валентина Макавеева, и 23. СУ „Фредерик Жолио-Кюри“ с директор Нина Чанева. Така е сбъдната идеята на организаторите от фондация „Институт за информални иновации“ ученическото самоуправление да е не само потребност за младите хора, но и форма за прякото им участие при вземане на решения в училищната общност. Например, ако в едно училище има структурирано ученическо самоуправление – от всяка паралелка, през випуска и училищния етап до Ученическия съвет на училището, чрез своите представители учениците биха могли да се произнесат по 14 от общо 17-те документа, които Педагогическият съвет задължително приема (чл. 263 (1) от ЗПУО).

Ярка подкрепа за постигането от ученическото самоуправление в трите училища е участието на много гости на Церемонията на иноваторите. С топли думи към ученици, учители и родители се обърнаха Мария Гайдарова – зам.-министър на образованието и науката, Ваня Кастрева – началник на РУО – София-град, представители на Българската стопанска камара.

Приветствие към инициаторите и участниците в Проекта отправи д-р Надя Кантарева-Барух – директор на Национално издателство „Аз-буки“, медиен партньор на „Ученическото самоуправление – лесно и интересно“.

Поздравителни адреси изпратиха Румен Радев – президент на Република България, Ирена Анастасова – председател на Парламентарната комисия по образование и наука, Янка Такева – председател на СБУ, Диана Ковачева – омбудсман, Кристина де Бройн – представител на УНИЦЕФ в България.

Моделите за дейности на ученическото самоуправление ще бъдат включени в електронното издание „Ученическото самоуправление – лесно и интересно“ за разпространение на добрите практики в училищата от цялата страна.

*Т. Желязкова е учредител и председател на Настоятелството на фондация „Институт за информални иновации“, ръководител на проекта за ученическото самоуправление

Снимка – Община Русе

21-вото издание на Панорамата на средното образование се откри в Русе. На алеята пред хотел „Дунав“ се представят 18 професионални и профилирани гимназии и средни училища, за да улеснят учениците в избора им къде да продължат обучението си след VII клас. Професионалните гимназии срещат ученици и родители с бъдещи работодатели, които са ангажирани с дуалното образование или традиционно поддържат връзка с учебните заведения, подготвящи кадри за конкретна сфера

Какви са моите трудови права

Образователна кампания подготвя дванайсетокласници за първото им работно място

Светлана КРУМОВА

Как да намеря лесно работа? Какви са моите трудови права? Как законът ме защитава от некоректни работодатели? Това са въпроси, които всеки си задава. И ако работещите вече имат опит и информация, то дванайсетокласниците, които завършват сега, невинаги достигат до правилните отговори. Абитуриентите могат да получат адекватна помощ чрез образователната кампания „Моето първо работно място“. Тя е разработена от Конфедерацията на независимите синдикати в България и Синдиката на българските учители към КНСБ в партньорство с Министерството на образованието и науката.

Целта на Програмата е завършващите средно образование ученици, постъпвайки за пръв път на работа, да бъдат информирани за основни им трудови, социални и осигурителни права и задължения. Очаква се по този начин децата да направят плавен преход към пазара на труда и последващото кариерно развитие. Не на последно място е желанието на обучаващите да повишат общата правна култура на зрелостниците. Обучението е структурирано в няколко теми – „Искам да постъпя на работа“, „Възнаграждение за труда“, „Започвам работа“, „Защита от рискове на работното място“, „Работно време, почивки и отпуски“, „Безопасен и квалифициран труд“, „Веднъж постъпил на работа, мога ли да променя нещо?“, „Кой следи за правата ми?“, „Работа в чужбина“.

През учебна 2021/2022 г. в област Шумен до момента са проведени срещи в 4 училища и през обучение са преминали 145 ученици от XII клас.

„Виждам само положителното от тази програма – коментира Радостин Павлов, експерт в РС на КНСБ – Шумен, който влиза в часа на класа и обяснява на децата техните трудови права. – Обучението преминава при засилен интерес от страна на учениците. Макар че са на прага на трудовия пазар, много от тях вече са работили и повечето са лъгани. Скептични са по отношение на осигуряването, но разбират, че нищо не им е гарантирано, ако работят без договори. Основните им проблеми произлизат от възрастта – те са млади и неопитни, често се съгласяват да работят без договори. Това е едната ситуация. Другата е, че подписват договори, но след известно време решават да напуснат, и се оказва, че не спазвайки предизвестие, дължат неустойки.“

В часовете учениците научават как паралелно да правят свое трудово досие и какви нормативни актове трябва да познават. „Учим ги какво е трудова дисциплина, какви наказания има, какви са видовете отпуск, какви са правата им при неправомерно уволнение, как да се пазят от измами при кандидатстване за работа в чужбина. Защото дефицитът на работна ръка е голям и ако знаят правата си, ще знаят и как да ги потърсят. Прави впечатление, че повече се интересуват учениците от професионалните гимназии, може би защото веднага след завършването им се налага да работят. Докато тези от гимназиите

споделят, че ще учат в университет и все още не им е важно“, разказва Павлов. До момента експертът от КНСБ е бил в средните училища „Хан Исперих“ и „Васил Левски“ в Нови пазар, СУ „Йоан Екзарх Български“ – Шумен, и в ПГОХХТ „Проф. д-р Асен Златаров“. Съвместно с него в час влиза и класен ръководител или педагогически съветник от съответното училище, които преди това също са преминали през обучение. В Гимназията по облекло, хранене и химични технологии в Шумен, чийто директор е историкът Веселин Тодоров, удостоверение за ключова компетентност „Трудови, социални и осигурителни права“ по образователната кампания „Моето първо работно място“ е получила педагогическият съветник Мария Христова.

„Изключително полезно е това обучение за нашите ученици. Самата аз, преминавайки през него, научих доста неща. За тях е много важно да знаят какво трябва да направят, когато за първи път се сблъскат с трудовия пазар, кои са институциите, които биха им били полезни, къде и как най-лесно се намира информация за работа. Интересуват се от това къде да търсят помощ при проблем на работното им място. Вълнуват ги въпроси, свързани с работното време, почивките, отпуските и осигуряването, данъците, които им се начисляват. Надявам се кампанията да продължи и следващата година“, разказа Христова.

Експертът Радостин Павлов предвижда да обучи още зрелостниците от СУ „Трайко Симеонов“ и от Професионалната гимназия по строителство, архитектура и геодезия.